

המפקד פרק שלישי בבא מציעא

בג.

עין משפט נר מצוה

ומשלם לו דמי כיסוי דמי כשות של קוליס לפי מה שהשיטת: **גב' משום דלרורין לא ישמשם בהן** בזמניה. ומה גילוי דעת יש כאן שאין חפץ שימשם בהם מאחר שאם הן מותרין קלמרת ישמשם בהן דהמפקד אללו יודע שהוא לררין נמי ישמשם דדרך כל ארס לזר מעומיו: **ואפילו נאנסו** קאמר ממני דחייב בחטירותן ואפילו לא נשמשם בהן דמהשתא הוה שואל עלייהו: **נאנסו לא** כל זמן שלא נשמשם לא הוה שואל אללא אכדו דוקא חייב כשומר שכר: **ואי שואל לא הוה שומר שכר נמי לא הוה** מה שזכר נטול על שמירתם אללא על שסמך עלייהם להחליפן ולהשתכר אם יבא לידו אתה מחייבו ושאלה היא זו שהרי כל הנאה שלו: **בשהיא מודינא** אע"ג ששאלה לא הוה שואל מהשתא עד שישתמש מודינא לשומר שכר הוה: **דהואיל ונהנה מהנה** לבעלים: **המפקד מעות** גזבר שהפקד מעות הקדש כקצור שהן שלו: **לא מעל גזבר** שהרי לא נרשות הואיל ואינו שלוחו: **מוסרין** דהוה ליה כמות רשות וזהו ליה שלוחו: **לפיכך אם הואיל** שולחני מעל גזבר: **ואי אמרת** אפילו נאנסו. תנא ממני דחייב שולחני בחטירותן נמלא משעה שהפקדו אללו יאלו מרשות הקדש וצאו לרשות שולחני ונעשה כמו שהלוח לו ואין הואיל גדולה מוה מאי איריא הואיל: **אידי דסנא רישא איריא** לאשמועינן רבותא דאפילו הואיל לא מעל תנא סיפא הואיל: **בתנאי** ילקח בחסר וזיטר. אם חסרו דמיה שהחלה צדוק ישלם כד יד שהיא שעת הגזילה וכן כל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה וכן כל שהיא כמות שחניה צעין אלל אם ישנה צעין כמות שגולה אומר לו הרי ישנה לפניך כדלמרתין גבי מטבע ופסל תרומה ונטמאת צפ' הגזול [קמא] (ב"ק 97 ע"ב): **וזיטר** אם שהתה הואיל לוקח ציטר דמיה לשלם כשעת הואיל: **וזיט** הלל אומרים **כשעת הפגיעה** כשעת שיתצטו לדין ובגמרא (י) מפרש טעמא: **גב' מעיקרא** כשיתמה מן העולם: **צדקה** זדיס. או שסייס. אחר שהוקרה: **דאי איתא** כאן כשעת הפגיעה הוה מהדרנא צעיןא דכי אמרין מעל כשעת הגזילה היכא דליתא צעין אלל יסנה צעין צין שהוקרה בין שהחלה חזרת כמות שהיא הלך הואיל ואם מצעה צעודה קיימת לאחר שהוקרה היתה דקה שתי לה הוה דגזיל לה: **וצמאי** אהייא פליגי בית הלל: **אי בחסר** כשהחלה דקאמרי צ"ש ילקח לשלם כדמיה צענת הגזילה וקאמרי בית הלל כשעת הגזילה: **ומי איכא למאן דאמר** היכא דליתא צעין דכל הגזלנין משלמין: **אלל**

מאי איריא הוציא בי לא הוציא נמי: כיון דהיתר תשמיש מחייב צאונסין וא"ת הא דתנן לקמן בזהב (דף מד. מו. ממ.) נתן לו מעות ולא משך ממנו פירות יכול לחזור צו לרצ הונא דאית ליה דהיתר תשמיש מחייב צאונסין וכן לרצ יוסף צפרק אללו מציאות (לעיל דף כט.) המוכר אסור להשתמש במעות שקבל שאם היה מותר להשתמש תקשה להוה הך צרייתא (א) דמיימי אפלוגתא דרבי יוחנן ור"ל נתן לבגל מעל דוקא בגל דלא מחסרה משיכה כדקתני סיפא הרי מרחץ לפניך הכנס ורחוץ אצל ספר לא מעל עד דמשך ולדידהו כי נתנה לספר נמי למעול אע"ג דלא משך כיון דספר מותר להשתמש בהן צין מיירי בספר נכרי כר' יוחנן צין צספר ישראל כר"ל וכן שאסור להשתמש בהם לרצ הונא ולרצ יוסף ה"נ לר"ל ולר' יוחנן דזהא לא פליגי ולא הוה המוכר על אותם מעות כי אם שומר חסם לבי"ע וא"כ לרבי יוחנן מה הועילו במה שקנו דאין מעות קונות דאי מעות קונות יאמר מוכר נשרפו חטין צעליה השתא דלא קני יאמר נשרפו מעותין צעליה קונו דרצ הונא גופיה סבר צפ' הוצב (לקמן דף מו.) דבר תורה מעות קונות כרבי יוחנן דלמר רב הונא מכור לי צאלו קנה וי"ל דאע"ג דלא הוה על המעות כי אם שומר חסם לא מצי א"ל נשרפו מעותין צעליה דכספים כיון להם שמירה אללא בדרקעו וא"ת אפילו דיכא שלא משך אסור להשתמש במעות א"כ מהן דלמר (א) פוסק עמו על הגדיש או על שער שצדוק מה מרוחם בהקדמת מעות וי"ל גוון שפירש ע"מ להשתמש בהם א"ל אפילו בסתמי כיון שהוה פוסק ומקדים לו מעות חזי שנה מן הגדיש עד ימות הקין דלעתא דהיינו יוחנן שפירש בהן ועוד וי"ל דלרבי יוחנן ולרצ הונא דאית להו דבר תורה מעות קונות לא הפקיעו כח שיש לו למוכר במעות שיכול להשתמש בהם כיון דקונות מן התורה והוה שואל עלייהו ולא מצי א"ל נשרפו מעותין צעליה ולא תקנו משיכה אללא כדי שלא יאמר לו נשרפו חטין צעליה אלל לר"ל ודאי כיון דמעות אינם קונות אסור להשתמש במעות ולא הוה שואל עלייהו ולכן נתנה לספר לא מעל עד שימשוך וכן לרבי יוחנן ולרצ הונא כספר נכרי לא מעל עד שימשוך דמעות: **צנכרי אינם קונות: והתנן ב"ה הגזלנים משלמין בשעת הגזילה** ואע"ג דצפ' הגזול [קמא] (ב"ק 97 ע"ב): אמרי זה הכלל כל הגזלנים משלמין כשעת הגזילה לאתויי דרבי אלעאי דלמר גזב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור ונעשה שינוי צידו וקנאה משמע דלא מיירי

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ומשלם לו דמי כיסוי דמי כשות של קוליס לפי מה שהשיטת: **גב' משום דלרורין לא ישמשם בהן** בזמניה. ומה גילוי דעת יש כאן שאין חפץ שימשם בהם מאחר שאם הן מותרין קלמרת ישמשם בהן דהמפקד אללו יודע שהוא לררין נמי ישמשם דדרך כל ארס לזר מעומיו: **ואפילו נאנסו** קאמר ממני דחייב בחטירותן ואפילו לא נשמשם בהן דמהשתא הוה שואל עלייהו: **נאנסו לא** כל זמן שלא נשמשם לא הוה שואל אללא אכדו דוקא חייב כשומר שכר: **ואי שואל לא הוה שומר שכר נמי לא הוה** מה שזכר נטול על שמירתם אללא על שסמך עלייהם להחליפן ולהשתכר אם יבא לידו אתה מחייבו ושאלה היא זו שהרי כל הנאה שלו: **בשהיא מודינא** אע"ג ששאלה לא הוה שואל מהשתא עד שישתמש מודינא לשומר שכר הוה: **דהואיל ונהנה מהנה** לבעלים: **המפקד מעות** גזבר שהפקד מעות הקדש כקצור שהן שלו: **לא מעל גזבר** שהרי לא נרשות הואיל ואינו שלוחו: **מוסרין** דהוה ליה כמות רשות וזהו ליה שלוחו: **לפיכך אם הואיל** שולחני מעל גזבר: **ואי אמרת** אפילו נאנסו. תנא ממני דחייב שולחני בחטירותן נמלא משעה שהפקדו אללו יאלו מרשות הקדש וצאו לרשות שולחני ונעשה כמו שהלוח לו ואין הואיל גדולה מוה מאי איריא הואיל: **אידי דסנא רישא איריא** לאשמועינן רבותא דאפילו הואיל לא מעל תנא סיפא הואיל: **בתנאי** ילקח בחסר וזיטר. אם חסרו דמיה שהחלה צדוק ישלם כד יד שהיא שעת הגזילה וכן כל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה וכן כל שהיא כמות שחניה צעין אלל אם ישנה צעין כמות שגולה אומר לו הרי ישנה לפניך כדלמרתין גבי מטבע ופסל תרומה ונטמאת צפ' הגזול [קמא] (ב"ק 97 ע"ב): **וזיטר** אם שהתה הואיל לוקח ציטר דמיה לשלם כשעת הואיל: **וזיט** הלל אומרים **כשעת הפגיעה** כשעת שיתצטו לדין ובגמרא (י) מפרש טעמא: **גב' מעיקרא** כשיתמה מן העולם: **צדקה** זדיס. או שסייס. אחר שהוקרה: **דאי איתא** כאן כשעת הפגיעה הוה מהדרנא צעיןא דכי אמרין מעל כשעת הגזילה היכא דליתא צעין אלל יסנה צעין צין שהוקרה בין שהחלה חזרת כמות שהיא הלך הואיל ואם מצעה צעודה קיימת לאחר שהוקרה היתה דקה שתי לה הוה דגזיל לה: **וצמאי** אהייא פליגי בית הלל: **אי בחסר** כשהחלה דקאמרי צ"ש ילקח לשלם כדמיה צענת הגזילה וקאמרי בית הלל כשעת הגזילה: **ומי איכא למאן דאמר** היכא דליתא צעין דכל הגזלנין משלמין: **אלל**

צא ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ק ל מ נ ס ע פ צ
ה"ו סמך עשין פס
טושי"ע ס"י רצב ספ"י
:1
צח ו מיי"פ ס"ג מהל'
מעילה ה"ו ט והל'
:
צצ ז מיי"פ ס"ג מהל'
גזילה ה"ו א סמך
עשין ע"א עב טושי"ע ח"מ
ס"י רצב ספ"י ה'
כ ק ח ס"ה א ב
ו פ"א מה' גניבה ה"ל
ד' סמך ט' טושי"ע ח"מ
ס"י שז' ספ"י ו' ס"י שז' ספ"י
:
ט מיי"פ ס"ג מהל' גזילה
ה"ל טו טושי"ע ח"מ ס"י
שז' ספ"י א:
קא י מיי"פ ס"ג מהל'
גזילה ה"ו טושי"ע
ח"מ ס"י שז' ספ"י ו' ס"י
שז' ספ"י ו' ס"י שז' ספ"י
:
רבינו הגנאל (המשך)
כשולחני וקייאמן לו כר'
יהודה. ומתווב רב נחמן
לרב הונא דאמר בשולחני
אפי' נאנסו חייב הא דתנן
במסכת מעילה המפקד
מעות אצל שולחני מותרין
ישמשם בהם לפיכך
אם הוציא מעל הגזבר.
ואי אמרת אפי' נאנסו
חייב הני מעות הקדש
כיון דמסרינהו הגזבר
לשולחני אין חייב בהו
באונסין הוה להו כמלוה
ואע"ג דלא אפקינהו בידיו
השולחני למעול הגזבר
דהא הוא אפקינהו. פריק
רב הונא הוא הדין אפי'
דאכתי לא אפקינהו מעל
הגזבר ולא הוה בעי
למיתגא הוציא אלא אידי
דתנא רישא הוציא תנא
נמי סיפא הוציא: **בתנאי**
השולחן פ"י בפקדון ילקח
בחסר וזיטר תנא (א)
כיצד הפקדו לו משתי
סאין בסלע ועמדו מארבע
משלם משתי סאין בסלע.
הפקדו לו מארבע ועמדו
משתיס נותן לו משתיס.
בית הלל אומרים כשעת
ההוצאה פ"י ששומר שהיה
שוד בעת ששלח בו ידו
והוציאו לצרוריו. אמר רבה
מאין גזול היתרא דחמרא
מחבריה מעיקרא שויא
זוהו ולבסוף שויא ד'
שתיא או תבריא משלם
ד' מאי טעמא דכל זמן
דאזנא דהרא לברא בעינא
בעידנא דתברא או שתיא
בהריא שעתא קא גזיל
ליה ותנן כל הגזלנין
משלמין כשעת הגזילה
והתיא שעתא ד' הוה
לשויא. איתבר ממילא
משלם זוהו מאי טעמא
השתא לא גזיל אמאי
קא מחייבת ליה אהריא
שעתא דגזול (ב) זוהו הויא
שויא. ואקשי עליה תנן
בית הלל אומרים כשעת
ההוצאה מאי היא אילימא
בעת ההוצאה מן העולם
כלומר בעידנא דתברא או
שתיא. ובחסר מי איכא
שתיא. דאמר כלומר אם
בשעת הגזילה היתה שוד
ד' ובעת ההוצאה מן
העולם שוד זהו כי היא
גזונא יש מי שזמרי משלם
זוהו וכי חילק אדם על
משתינו דתנן ד הגזלנים
משלמין כשעת הגזילה

(א) קדושין גג: ומעילה
כא: (ב) לעיל טו: לקמן
גמ'. (א) [מסן] מעילה
ספ"ג מעילה כא: [ומ"ע
במסן] (ד) ב"ק ס"ה.
(ה) ג"ר ר"י"ג רבא עשין
מוק' ע"ב ד"ה אללא,
(ו) ב"ק נ"ג: (ז) ק"ב פסחים
לג"א. (ח) ב"ק נ"ג: (ט)
(י) [ב"ב, ט] ר"ל.

מוסף רש"י

חגוני כבעל הבית. שא"ט
נרין ממד למעות, שנומרים
לו פירות וכל מוכר מעות
כשאלה, ודי לו במעות
מעות שצדו (קדושין גג)
שא"ט רגיל בחילופין
שלמות, וכן כן וכן כן לא
יגע בהן (משיכה ב"א). ר'
יהודה אומר כשולחני
לדפעמיה מני הוה רגיל
להחליף בשלמי לפיכך דעו
שולחני (ש"ס). המפקד
מעות. על קדש, אצל
שולחני אם צוררין לא
ישתמש בהן. לזה
הפקדון אללו לזיוני דלא
הוה ע"י להשתמש בהן,
לפיכך אם הוציא השלם
מעל (ש"ס). ואם מותרין
ישתמש בהן. גלעתי על
הפקדון אללו מותרין.
שימסק בהן שחליפם
לפיכך לא מעל השלמי אללא
המפקד (ש"ס). המצאה
שוויא ארבעה. כש
שאלה מן העולם (ש"ס).
תברא צדיס. או
שתייה משלם ארבעה.
מפרש טעמא דכל מה
לדמיה צעיה כשזמא
דמיה קיימא, דהא עב
לא דמיה, הלכך כשזמא
דמיה הוקרה והיא שעתא
דמיה ושתייה הוה דקה
גזיל לה, אלל איתבר מלמ
אמאי מחייבת ליה אהריא
שעתא דגזול והיא שעתא
זוהו הוה לשויא (ש"ס).

רבינו הגנאל

כיסוי פ"י כיסי כשות
שאינה מתוקנת שעדיין
צריכה תיקון: [בתנאי]
המפקד מעות אצל
שולחני אם צוררין לא
ישתמש בהן לפיכך אצל
אבדו אין חייב בחטירותין.
אוקמה ר' אמר בצוררין
וחתומים. קשר חייב משהו.
איבעיא וצלתה בתרי.
הלכך לא ישמשם בהן:
פ"סקא מותרין ישתמש
חייב בחטירותין. אמר
רב הונא ואפי' נאנסו
והיא דקתני במתני' אבדו
כריבא דאמר בפרק הובב
נגבבו בליטמים מזויין.
אבדו שטבעה ספינתו בים.
ורב נחמן אמר נאנסו לא
אלא בההוא תנאה דאי
מתמיא ליה ובענא דאית
ליה רוחא זבין בהו הוי
עלייהו שומר שכר. המפקד
לן כרב נחמן: המפקד
אצל בעל הבית צין צוררין
בין מותרין אין ישמשם בהן

כיסוי פ"י כיסי כשות
שאינה מתוקנת שעדיין
צריכה תיקון: [בתנאי]
המפקד מעות אצל
שולחני אם צוררין לא
ישתמש בהן לפיכך אצל
אבדו אין חייב בחטירותין.
אוקמה ר' אמר בצוררין
וחתומים. קשר חייב משהו.
איבעיא וצלתה בתרי.
הלכך לא ישמשם בהן:
פ"סקא מותרין ישתמש
חייב בחטירותין. אמר
רב הונא ואפי' נאנסו
והיא דקתני במתני' אבדו
כריבא דאמר בפרק הובב
נגבבו בליטמים מזויין.
אבדו שטבעה ספינתו בים.
ורב נחמן אמר נאנסו לא
אלא בההוא תנאה דאי
מתמיא ליה ובענא דאית
ליה רוחא זבין בהו הוי
עלייהו שומר שכר. המפקד
לן כרב נחמן: המפקד
אצל בעל הבית צין צוררין
בין מותרין אין ישמשם בהן

(א) הוא מוספא דמלמתי פ"ג ע"ג. (ב) ז"ל והיא שעתא זוהו היא שוא.